

**Uchwała Nr 157/XXIV/05r
Rady Powiatu w Sierpcu
z dnia 23 marca 2005r**

**w sprawie przyjęcia strategii rozwiązywania problemów
społecznych na lata 2005 – 2012**

Na podstawie art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 ze zm.) oraz § 55 ust. 2 Statutu Powiatu Sierpeckiego – Rada Powiatu w Sierpcu uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się strategię rozwiązywania problemów społecznych na lata 2005 – 2012, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Sierpcu.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
/-/
Hanna Kurta

Strategia
Rozwiązywania Problemów
Społecznych
na lata 2005-2012

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sierpcu

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
1. Diagnoza problemów społecznych	5
1.1. Sytuacja demograficzna	11
1.2. Bezrobocie	12
1.3. Niepełnosprawność	13
1.4. Narkomania i alkoholizm	16
2. Zasoby powiatu i ich rola w rozwiązywaniu problemów z zakresu pomocy społecznej	17
3. Kierunki rozwoju pomocy społecznej i główne kierunki działań w rozwiązywaniu problemów społecznych	17
3.1. Pomoc osobom bezrobotnym	17
3.2. Pomoc rodzinom	18
3.3. Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym	19
3.4. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych	19
3.5. Zapobieganie narkomanii	20
3.6. Zapobieganie przestępczości dzieci i młodzieży	20
4. Uwagi końcowe	21

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na samorząd obowiązek opracowania powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Przyjęcie tego dokumentu do realizacji w drodze uchwały Rady Powiatu umożliwi nie tylko budowanie zintegrowanego systemu pomocy społecznej na terenie powiatu, ale również pozwoli na pozyskiwanie środków z budżetu państwa i z funduszy pomocowych na realizację poszczególnych zadań określonych w strategii.

Przedłożona Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych powiatu w latach 2005-2012 określa cele oraz przyjmuje takie kierunki działania, których realizacja jest niezbędna dla osiągnięcia określonej wizji powiatu:

"Misją powiatu sierpeckiego w zakresie pomocy społecznej jest uzyskanie odczuwalnych społecznie przez jednostkę pozytywnych efektów w zakresie priorytetowych obszarów polityki społecznej, jakie stanowią: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, niewydolność wychowawcza rodziny, starość i uzależnienia.

Podmiotowe traktowanie osoby potrzebującej."

Podstawy strategii:

1. System instytucji pomocy społecznej działający jako zintegrowany system wsparcia dla osób potrzebujących,
2. Praca socjalna jako kompleksowe spojrzenie na klienta poprzez rozwijanie form kompensacyjno-profilaktycznych,
3. Pracownik socjalny jako partner w pomocy,
4. Empatia pracowników socjalnych,
5. Działania pomocowe społeczności lokalnej,
6. Integracja działania partnerów samorządowych,
7. Tworzone programy lokalne

Celem głównym jest:

- umacnianie poczucia podmiotowości mieszkańców,
- uzyskanie możliwości wczesnego reagowania na problemy lokalne,
- usprawnienie komunikacji władz powiatu ze społecznością,
- wspomaganie i edukowanie lokalnych liderów pomocy społecznej,
- efektywniejsze wydatkowanie środków publicznych w zakresie pomocy społecznej.

Zwracam się z prośbą o akceptację planowanych działań z zakresu pomocy społecznej i zatwierdzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Powiatu Sierpeckiego.

Ww. strategia wyraża wolę społeczności lokalnej do realizacji przyjętych zadań ponieważ w jej opracowaniu uwzględniono opinię szerokiego grona reprezentantów różnego typu instytucji oraz organizacji społecznych. Cechą demokratycznego społeczeństwa obywatelskiego jest dobrowolna aktywność obywateli w spawach, które sami uznają za ważne dla życia swojej społeczności.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych pozostaje także w zgodności ze Strategią Rozwoju Powiatu Sierpeckiego oraz krajowymi i lokalnymi programami pomocy społecznej.

Integralną część Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowią:

- Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2004-2012 przyjęty Uchwałą Nr 85/XV/2004 Rady Powiatu w Sierpcu z dnia 28 kwietnia 2004r.
- Lokalny program pomocy społecznej na lata 2003-2006 przyjęty Uchwałą Nr 43/VII/2003 Rady Powiatu z dnia 25.06.2003r.
- Program współpracy Powiatu Sierpeckiego z organizacjami pozarządowymi, osobami prawnymi i innymi jednostkami organizacyjnymi,
- Programy z zakresu rozwiązywania problemu bezrobocia - opracowywane przez Powiatowy Urząd Pracy w Sierpcu

WSTĘP

Rozwój powiatu musi być ściśle powiązany z polepszeniem jakości życia mieszkańców. Przyjazne warunki życia oznaczają dobry dostęp do: opieki zdrowotnej, pomocy społecznej, mieszkań, instytucji kultury, sportu i rekreacji oraz zapewnienie bezpieczeństwa zarówno socjalnego jak i publicznego.

Pomoc społeczna to spójny system, oparty między innymi na budowaniu podstaw systemu samopomocowego, wspieraniu i tworzeniu lokalnego systemu organizacji społecznych, a także na pracy na zasadach partnerstwa, pomocniczości i efektywności.

Wsparcie społeczne może być chwilowe jako rodzaj interakcji społecznej, w której następuje wymiana jednostronna lub dwustronna, gdzie istnieje osoba lub grupa wspierająca i odbierająca.

Aby działania były skuteczne potrzebna jest spójność między potrzebami a rodzajem udzielonego wsparcia (wsparcie: emocjonalne, wartościujące, instrumentalne i informacyjne).

Pracownik socjalny zgodnie z zasadą subsydiarności powinien pomagać tam, gdzie człowiek w naturalnym systemie nie daje sobie rady.

Organizowanie systemu oparcia społecznego w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie to jednocześnie plan działania socjalnego.

Realizując projekt socjalny niezbędne jest określenia strategii działania

Strategia to sztuka zaangażowania całego zbioru środków na rzecz i osiągnięcia celu. Natomiast decyzje strategiczne to najważniejsze decyzje dla powodzenia organizacji, które:

- 1) dotyczą celu (celów) i zakresu działalności całej organizacji,
- 2) uwzględniają wpływ otoczenia, w którym organizacja funkcjonuje,
- 3) łączą zakres i rodzaj działalności organizacji z jej już istniejącymi lub potencjalnymi możliwościami,
- 4) mają istotny wpływ na sposób rozmieszczenia i wykorzystania zasobów organizacji,
- 5) mają dłuższy horyzont czasowy (decyzje długookresowe),
- 6) decyzje strategiczne charakteryzują się kompleksowością.

Na poziomie powiatu podstawowymi partnerami pomocy społecznej są:

- władze samorządowe, w szczególności Rada Powiatu, jej komisje działające w zakresie pomocy społecznej oraz Zarząd,
- administracja samorządowa: PCPR oraz OPS na terenie powiatu,
- organizacje społeczne,
- kościoły i związki wyznaniowe,
- związki i wspólnoty nieformalne (np. wspólnota sąsiedzka, wspólnota pracownicza)
- klienci pomocy społecznej
- mieszkańcy powiatu.

Podmioty (gmina, powiat, województwo) realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej nie są powiązane hierarchicznie. Każdy z podmiotów ma swój, własny, do pewnego stopnia autonomiczny zakres działania, co nie koliduje z faktem, że powiat zobowiązany jest do koordynacji działania swoich gmin i może w tym zakresie zlecać realizację określonych zadań gminie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sierpcu powołane w 1999 r. organizuje i koordynuje całość inicjatyw, przedsięwzięć i zabezpieczeń na rzecz osób potrzebujących pomocy. Centrum jest budżetową jednostką organizacyjną, utworzoną przez Radę Powiatu w Sierpcu celem realizacji zadań własnych oraz zleconych powiatowi z zakresu pomocy społecznej.

PCPR jest instrumentem realizującym politykę społeczną państwa, którego działalność – na mocy ustawy o pomocy społecznej – ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są oni w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Działalność Centrum zorientowana jest z jednej strony na poprawę funkcjonowania indywidualnego i społecznego swoich klientów, doprowadzenie ich do usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem. Z drugiej strony ukierunkowana jest na działania profilaktyczne zapobiegające powstawaniu niepożądanych (kryzysowych, patologicznych) sytuacji. Realizacja tych zadań oparta jest na współpracy z wieloma podmiotami, m.in. policją, z placówkami służby zdrowia, edukacji, jak również z organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz pomocy i wsparcia w środowisku lokalnym (stowarzyszenia, etc.). W konsekwencji ma on przeciwdziałać społecznemu wyłączeniu, marginalizacji jednostek i grup społecznych poprzez przywrócenie im zdolności do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

W wyniku konsultacji społecznych wyłoniono słabe i mocne strony powiatu w zakresie istotnym dla pomocy społecznej.

Świadomość słabych stron lokalnej gospodarki umożliwia władzom realistycznie ocenić skalę problemów i wybrać odpowiednie środki zaradcze oraz obliczyć spodziewane koszty likwidacji poszczególnych problemów.

Zestawiając słabe strony ze swojego terytorium z mocnymi uzyskuje się inną perspektywę, zmuszającą często do poszukiwania zupełnie nowych rozwiązań. Zestawienie mocnych stron daje obraz rynkowych atutów lokalnej gospodarki.

Tabela Nr 1. Mocne i słabe strony powiatu w zakresie pomocy społecznej

	Mocne strony	Słabe strony
1	Funkcjonowanie na terenie powiatu ośrodków pomocy społecznej	Roszczeniowa postawa klientów pomocy społecznej
2	Działające organizacje pozarządowe	Niski poziom wiedzy i zrozumienia dla funkcjonowania pomocy społecznej.

3	Funkcjonowanie zakładów Pracy Chronionej	Słaba integracja partnerów samorządowych w systemie pomocy społecznej
4	Możliwości organizacji miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych	Oszczędna obsada kadrowa
5		Brak wypracowanych standardów pomocy społecznej - etycznych - merytorycznych - instrumentalnych
6		Brak mieszkań o odpowiednim standardzie

Źródło: opracowanie PCPR

W wyniku szerokiej konsultacji ze środowiskiem zaangażowanym w rozwiązywanie problemów społecznych oceniono szanse i zagrożenia związane ze skuteczną polityką społeczną oraz z prawą bezpieczeństwa socjalnego.

Tabela Nr 2. Szanse i zagrożenia powiatu w zakresie pomocy społecznej

Lp.	Szanse	Zagrożenia
1	Współpraca z Sądem rodzinnym, Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna, Caritas, Kościołem, organizacjami pozarządowymi,	Ubożenie społeczeństwa
2	Akceptacja działań przez lokalne władze samorządowe i władze województwa	Ograniczone środki finansowe na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej
3	Wsparcie ze strony Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych	Ograniczone środki PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej.
4	Podnoszenie kwalifikacji przez kadrę pomocy społecznej	Bariery tkwiące w samych osobach niepełnosprawnych i ich rodzinach.
5	Ograniczenie obowiązków administracyjnych na rzecz pracy socjalnej	Patologie w społeczeństwie.
6	Zorientowanie pracy socjalnej na klienta a nie na wykonanie usługi.	Mały rynek pracy.
7		Odpływ młodych ludzi
8		Upadek rynku firm lokalnych

Źródło: opracowanie PCPR

1. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Diagnoza problemów społecznych została dokonana w oparciu o rozeznanie środowiskowe pracowników socjalnych Ośrodków Pomocy Społecznej, dane Powiatowego Urzędu Pracy, Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, Poradni Uzależnień w Sierpcu, jak również konsultacje społeczne z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i innymi środowiskami opiniotwórczymi mającymi wpływ na rozwój powiatu.

Zwrócono się do 13 instytucji i organizacji działających na terenie powiatu z ankietą, w której poproszono o wskazanie dominujących problemów społecznych

występujących w powiecie sierpeckim i zaproponowanie sposobów ich rozwiązania. Odpowiedzi uzyskano z 8 instytucji i organizacji zainteresowanych poprawą jakości życia mieszkańców.

Tabela Nr 3.

Dominujące problemy społeczne występujące na terenie powiatu wskazane przez przedstawicieli instytucji i organizacji

Problem	Opinia		
	Bardzo ważny	Ważny	Brak
1. Bezrobocie i brak perspektyw życiowych dla młodzieży	9	x	x
2. Alkoholizm (w tym nieletnich)	3	4	x
3. Przestępczość (w tym nieletnich), rozboje, kradzieże, włamania oraz brak poczucia bezpieczeństwa	3	5	1
4. Patologia zachowań młodzieży, przejawy przemocy i agresji, wandalizm	3	6	x
5. Zubożenie rodzin	5	4	
6. Narkomania	2	4	3
7. Niewydolność wychowawcza rodziny	1	7	1
8. Brak oferty spędzania wolnego czasu dla młodzieży	3	6	x
9. Brak mieszkań (w tym chronionych), bezdomność	4	5	x
10. Brak zakładów pracy umożliwiających zatrudnienie osób niepełnosprawnych intelektualnie	5	2	x
11. Nie występują problemy	x	1	x
12. Brak oferty spędzania wolnego czasu dla seniorów	1	x	x
13. Brak perspektyw życiowych dla osób opuszczających zakłady karne	x	1	x
14. Brak perspektyw życiowych dla młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	x	1	x

Źródło: Opracowanie PCPR

Społeczność lokalna wskazała bezrobocie jako dominujący problem na terenie powiatu (również wśród osób niepełnosprawnych). Konsekwencją bezrobocia, między innymi, jest ubożenie rodzin, co stanowi kolejny problem społeczny. Przeprowadzona przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sierpcu diagnoza problemów społecznych wykazuje na konieczność uzupełnienia wielu instytucjonalnych braków, z jakimi boryka się powiat.

Stwierdzono brak

- domów pomocy społecznej dla osób psychicznie chorych,
- instytucji zapewniających całodobową opiekę dzieci pozbawionym opieki i wychowania rodziców,
- noclegowni dla osób bezdomnych,
- ośrodka interwencji kryzysowej,
- zakładów aktywności zawodowej,
- warsztatów terapii zajęciowej,
- ośrodków specjalistycznego poradnictwa.

Tabela Nr 4.

Zaproponowanie rozwiązania problemów społecznych

Problem	Proponowane kierunki działania	Cele operacyjne	Opinia		
			Bardzo ważne	Ważne	Nie ważne

Bezrobocie	1. Zahamować wzrost bezrobocia poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - utworzenie nowych miejsc pracy - preferencje dla drobnej wytwórczości - pozyskiwanie obcego kapitału - wspieranie inicjatyw gospodarczych - szkolenie i przekwalifikowanie bezrobotnych 	1. Rozwijanie i promowanie wolontariatu jako przejściowej formy aktywności zawodowej wśród bezrobotnych (szczególnie osób młodych) 2. Wspieranie rozwoju szkolnictwa i edukacji ustawicznej dla osób bezrobotnych i wchodzących na rynek pracy 3. Przeciwdziałanie praktykom dyskryminacji kobiet na rynku pracy. 4. Podejmowanie działań na rzecz powstania Centrów Integracji Społecznej. 5. Rozwijanie prac społecznie użytecznych	2	2	x
			2	3	
			3	3	x
			1	4	
Niepełnosprawność	1. Działanie na rzecz osób niepełnosprawnych 2. Działalność Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sierpcu 3. Organizowanie życia kulturalnego osobom niepełnosprawnym	I. Zmniejszenie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym integrację społeczną. II. Podnoszenie wiedzy społeczności i środowisk lokalnych o trudnościach, na jakie napotykają osoby niepełnosprawne w adaptacji społecznej. III. Zwiększenie zakresu i podniesienie poziomu usług świadczonych przez władze lokalne na rzecz osób niepełnosprawnych.	5	1	
			3	4	
			3	3	

Alkoholizm	1.	Objąć opieką rodziny niewygodne wychowawczo z problemem alkoholowym.	I. Prowadzenie działań w zakresie wczesnej profilaktyki uzależnień w stosunku do dzieci.	4	2	
	2.	Zmniejszyć ilość punktów sprzedaży alkoholu.	II. Przygotowanie profesjonalnej kadry do realizacji programów i działań profilaktycznych	4	2	1
	3.	Kontrola dystrybucji alkoholu i surowe kary za sprzedaż alkoholu nieletnim.	III. Współpraca i wspieranie działań administracji publicznej, organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli różnych środowisk zawodowych i lokalnych w obszarach profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień	1	4	1
	4.	Stworzenie kompleksowego programu walki z alkoholizmem.	IV. Monitorowanie danych i badanie zjawisk związanych z problemami uzależnień.	1	4	
	5.	Utrzymanie dotychczasowej polityki wsparcia organizacji kierujących swoją pomoc do osób uzależnionych i ich rodzin (dzieci, młodzieży).		1		
	6.	Prowadzenie akcji informacyjno-reklamowych o skutkach alkoholizmu.				
	7.	Organizacja wolnego czasu młodocianych				
	8.	Wsparcie osób samotnych i bezdomnych z problemem alkoholowym		1		
Przestępczość, patologia zachowań dzieci i młodzieży	1.	Ścisła współpraca szkół z Policją.	8. Ograniczenie częstości występowania zjawisk patologii społecznej.	2	2	
	2.	Monitorowanie najbardziej kryminogennych rejonów miasta.	9. Podejmowanie działań zapobiegających przestępczości powstającej na tle uzależnień.	3	2	
	3.	Patrole nocne.	10. Systematyczne podnoszenie skuteczności profilaktyki narkotycznej, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży.	2	2	
	4.	Zminimalizowanie szerzącej się wśród młodzieży przemocy, agresji wobec rówieśników poprzez wprowadzenie tzw. mediacji szkolnych.	11. Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie konsekwencji nadużywania alkoholu.	3	2	
	5.	Uruchomienie „telefonu zaufania”.				
	6.	Kontrola miejsc grupowania się nieletnich				
	7.	Powołanie Zespołu specjalistów (psychologa, pedagoga) w szkołach podstawowych i gimnazjach			1	

Zubożenie rodzin (Ubóstwo)	1.	Pomoc materialna dla rodzin najuboższych.	I. Rozwijanie działań na rzecz osób i rodzin znajdujących się w stanie ubóstwa, ze szczególnym uwzględnieniem przedsięwzięć ograniczających skutki życia w biedzie.	3	2
	2.	Przeciwdziałanie marginalizacji osób dotkniętych uzależnieniem, długotrwałym bezrobociem, bezdomnością poprzez tworzenie grup wsparcia, klubów, dostępu do uczestnictwa w terapii.	II. Aktywizacja społeczno-zawodowa środowisk i grup zagrożonych marginalizacją	2	3
	3.	Wspieranie organizacji charytatywnych (w tym finansowe).	III. Aktywizowanie środowiska lokalnego w zakresie inicjowania i promowania wspólnotowych i samopomocowych form wspierania osób i rodzin ubogich.	3	3
	4.	Praca socjalna	IV. Monitorowanie programów pomocy na rzecz osób i rodzin ubogich.	1	2
Niewydolność wychowawcza za rodziny	1.	Utworzenie sieci świetlic integracyjnych i środowiskowych.	1. Utworzenie Ośrodka Wczesnej Interwencji	1	3
	2.	Poszerzenie oferty poradnictwa rodzinnego.	2. Współpraca z placówkami wspierającymi rodzinę	2	2
	3.	Praca profilaktyczna z dzieckiem od najmłodszych lat.	3. Promowanie zdrowego stylu życia	2	2
	4.	Ustawiczne szkolenie osób pracujących z rodziną i dzieckiem.	4. Pozyskiwanie i przygotowywanie rodzin na kandydatów na rodziny zastępcze i adopcyjne.	2	3
	5.	Organizowanie różnych form pomocy specjalistycznej	5. Organizowanie i prowadzenie gminnych placówek wsparcia dziennego dla dzieci z rodzin, które wykazują bezradność,		
	6.	Praca socjalna	6. Zapobieganie uzależnieniom dzieci i młodzieży		
	7.	Rozwój gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną	7. Tworzenie mieszkań chronionych		
Starość	1.	Pomoc materialna	1. Rozbudowa służb pomocy społecznej, medycznej w zakresie geriatry i instytucji opiekuńczych	1	1
	2.	Praca socjalna z indywidualnym przypadkiem			
	3.	Przystosowanie danej osoby do życia w jej miejscu zamieszkania		1	
	4.	Zapewnienie całodobowej opieki			
	5.	Zapewnienie pomocy w postaci usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania	2. Zaspokojenie potrzeb ludzi starych	1	1
	6.	Utworzenie ośrodków wsparcia dla osób starych np. Dzienny Dom Pomocy			
	7.	Utworzenie świetlic spotkań dla seniorów			

Poziom i jakość usług świadczonych przez pracowników socjalnych	1	analiza kadr pomocy społecznej	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników socjalnych.	4	1
	2	szkolenie pracowników socjalnych z powiatu i partnerów		2	
	1.	przygotowanie programu rozwoju kadry		2	1
	2.	powołanie zespołu konsultacyjnego w celu integracji działań pomocy społecznej na terenie powiatu.		1	1
	3.	nawiązanie współpracy międzypowiatowej		1	
	4.	rozbudowa szeroko rozumianych działań profilaktycznych		1	1
Brak ofert spędzania wolnego czasu dla młodzieży	5.	opracowanie indywidualnych programów pomocy (praca socjalna z indywidualnym przypadkiem),		1	
	6.	utworzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób potrzebujących		1	
	1.	Organizowanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży	I. Wspieranie rozwoju pracy ludzi młodych (np. wolontariat) na rzecz pomocy ludziom starszym lub potrzebującym.	3	2
	2.	Udostępnienie świetlic szkolnych w godzinach pozalekcyjnych.	II.		2
	3.	Zaangażowanie środków na budowę boisk, obiektów kultury.	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury edukacyjnej i rekreacyjnej do potrzeb ludzi młodych	4	1
	4.	Utworzenie klubów i kół zainteresowań			
Brak mieszkań	5.	Organizowanie imprez sportowych			
	1.	Budowa tanich mieszkań socjalnych o niskim czynszu.	I Prowadzenie działań w zakresie zabezpieczenia mieszkań	3	2
	2.	Utworzenie Noclegowni.	II		
	3.	Zorganizowanie mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, pełnoletnich wychowanków placówek i rodzin zastępczych.	Przygotowanie kadry do prowadzenia ośrodków wsparcia	2	3
	4.	Utworzenie ośrodków wsparcia w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	IV Tworzenie innowacyjnych rozwiązań o charakterze profilaktycznym, osłonowym, aktywizującym	1	2
	5.	Utworzenie ośrodka interwencji kryzysowej			

Brak zakładów pracy chronionej	1. Umożliwienie pracy osobom niepełnosprawnym intelektualnie w masowych zakładach pracy poprzez dostosowanie stanowiska pracy do osoby.	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych	3	4
	2. Umożliwienie dostępu do rozwoju zawodowego i szkolenia.			
	3. Stworzenie warsztatów terapii zajęciowej			
Przemoc domowa	1. Pomoc materialna dla rodzin dotkniętych przemocą	Wspieranie, udzielanie ofiarom i ich członkom rodzin pomocy	1	
	2. Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia			1
	3. Natychmiastowe odizolowanie sprawcy od ofiary			1

Źródło: Opracowanie PCPR

Uczestniczące instytucje w konsultacji Społecznej dostrzegły bardzo ubogą infrastrukturę placówek pomocy społecznej, brak wypracowanych standardów usług w zakresie pomocy społecznej.

Wskazano potrzebę wsparcia rodziny oraz dziecka niepełnosprawnego. Istotnym zadaniem jest ukierunkowanie działań wspierających grupy dysfunkcyjne i opracowanie systemu pomocy dla:

- osób starszych, długotrwale chorych i ich rodzin,
- osób niepełnosprawnych
- rodzin w kryzysie, niewydolnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, często borykających się z problemami alkoholowymi
- terapii rodzin,
- opieki nad dziećmi umieszczonymi w rodzinach zastępczych.

Na system pomocy dla ww. grup składać się powinny skoordynowane działania pomocy społecznej, oświaty, służby zdrowia i organizacji pozarządowych.

Szczególnie istotnym kierunkiem działania pomocy społecznej na terenie powiatu sierpeckiego jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.

1. 1. Sytuacja demograficzna.

Powiat sierpecki liczy 55.668 mieszkańców, co stanowi oko. 1,1 % ludności województwa mazowieckiego.

Tabela Nr 5.

Liczba ludności w gminach według kategorii wieku

Ludność wg kategorii wieku	Ilość osób	% ogółu mieszkańców
Wiek przedprodukcyjny (0-17 lat)	13755	24,7
Wiek produkcyjny	33279	59,8
w tym: kobiety (18-59 lat)	16268	
mężczyźni (18-64 lata)	17011	
Wiek poprodukcyjny	8634	15,5
w tym: kobiety (60 lat i więcej)	5471	
mężczyźni (65 lat i więcej)	3163	

Razem (kobiety i mężczyźni) 55668 100

Źródło: Urzędy gmin: Gozdowo, Sierpc, Mochowo, Szczutowo, Rościszewo, Urząd Miasta-Sierpc, Zawidz.

1. 2. Bezrobocie.

Zasadniczym problemem w powiecie sierpeckim stało się bezrobocie.

Tabela Nr 6.

Struktura bezrobotnych wg wieku, poziomu wykształcenia, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych ogółem	z tego wg czasu pozostawania bez pracy w miesiącach			
		1-6	6-12	12-24	pow. 24
Wiek	15-17	0	0	0	0
	18-24	1484	552	303	303
	25-34	1702	349	268	290
	35-44	1153	198	177	183
	45-54	988	170	154	131
	55-59	125	19	24	22
	60-64	19	2	0	1
Wykształcenie	Wyższe	168	78	35	28
	Policealne i średnie zawodowe	1293	409	255	246
	Średnie ogólnokształcące	255	73	39	50
	Zasadnicze zawodowe	1803	360	317	304
	Podstawowe i niepełne podstawowe	1952	370	280	302
Staż pracy ogółem	Do 1 roku	953	196	116	112
	1-5	1056	233	221	185
	5-10	652	131	133	127
	10-20	533	109	96	83
	20-30	371	107	81	68
	30 lat i więcej	31	8	9	6
	Bez stażu	1875	506	270	349
Ogółem	5471	1290	926	930	2325

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Sierpcu na dzień 30.06.2004 r.

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych dominują ludzie w wieku 25-34 lat. Największą grupę bezrobotnych stanowią ludzie z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym.

Znaczną grupę bezrobotnych reprezentują ludzie bez żadnego doświadczenia zawodowego oraz ze stażem pracy do roku czasu.

Tabela Nr 7.
Struktura bezrobotnych absolwentów wg poziomu wykształcenia

Wyszczególnienie O-ogółem K-kobiety		Ogółem	Wyższych	z tego ze szkół		Zasadniczych zawodowych
				Policealnych i średnich zawodowych	Liceów ogóln- kształcących	
Bezrobotni absolwenci	O	217	27	117	23	50
	K	121	20	64	15	22

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Sierpcu na dzień 30.06.2004 r.

Istotnym problemem jest nie tylko liczba bezrobotnych, ale bezrobocie wśród młodzieży i bezrobocie długotrwałe.

Na koniec czerwca 2004r. w Powiatowym Urzędzie Pracy było zarejestrowanych 217 bezrobotnych absolwentów szkół wyższych, średnich i zawodowych.

Bezrobocie powoduje, że standard życia wielu ludzi stale się obniża, rośnie grupa osób i rodzin, których dochodem są jedynie zasiłki rodzinne i dodatek mieszkaniowy. Rozszerza się obszar ubóstwa i patologii społecznej.

1.3. Niepełnosprawność.

Liczba osób niepełnosprawnych w powiecie na koniec 2002r. na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2002r. wynosiła 55.983 osoby, z czego 65% to mieszkańcy wsi. Liczba osób niepełnosprawnych w wieku powyżej 15 roku życia wynosiła 4.832 i stanowi 11% analizowanej populacji. Dzieci niepełnosprawnych jest (dane PFRON) 299, co stanowi 2,50% populacji. Wskaźnik niepełnosprawności jest różny w różnych grupach wiekowych.

Niepełnosprawność jest powodem korzystania z pomocy społecznej w 2220 rodzinach objętych pomocą w latach 2000-2003.

Tabela Nr 8. liczba wydanych orzeczeń w latach 2001-2004

Liczba wydanych orzeczeń			
2001 rok	2002 rok	2003 rok	2004 rok
295	413	909	606

Źródło: opracowanie PCPR.

Od października 2004r. w Sierpcu funkcjonuje Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sierpcu.

Tabela Nr 9.

Niepełnosprawni wg wieku, poziomu wykształcenia i stopnia niepełnosprawności, którym stopień niepełnosprawności orzeczono w latach 2001-2003

Wyszczególnienie	Lata				Razem
	2000	2001	2002	2003	
Do 20	16	5	9	7	37
Do 30	7	10	4	6	27
Do 40	21	7	5	9	42
Do 50	10	4	7	8	29
Do 60	4	1		2	7
Powyżej 60					

W y k s z t a ł e n ie	Mniej niż podstawowe	38	7	8	13	66
	Podstawowe	15	15	14	16	60
	Zawodowe	3	4	3	2	12
	Średnie	2	1		1	4
	Wyższe					
p l e ć	Kobieta	23	11	12	12	58
	Mężczyzna	35	16	13	20	84
S t o p i e ń	Lekki	5	6	3	2	16
	Umiarkowany	26	19	13	15	73
	Znaczny	15	4	6	3	28
	Brak	12	4	4	5	25
Razem		58	33	26	25	142

Źródło: OPS w: Gozdowie, Mochowie. Nie udało się uzyskać informacji dotyczących osób niepełnosprawnych na terenie innych gmin powiatu.

Z powyższego wynika, że Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2001-2004 orzekł stopień niepełnosprawności i niepełnosprawność 2.223 mieszkańcom powiatu sierpeckiego.

Nie udało się uzyskać informacji dotyczących osób niepełnosprawnych korzystających ze świadczeń Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Problem zdrowia psychicznego mieszkańców staje się coraz bardziej znaczący również w pomocy społecznej. Osoby chore psychicznie i upośledzone umysłowo najczęściej pozostają bez konkretnej pomocy i wsparcia ze strony samorządów. Na terenie powiatu nie funkcjonują ośrodki wsparcia ani też warsztaty terapii zajęciowej.

Specyficznych form pomocy wymagają osoby niepełnosprawne z **powodu wieku**. Celem pomocy jest jak najdłuższe utrzymywanie ich we własnym środowisku. Można to osiągnąć przez zapewnienie kompleksowych usług opiekuńczo-rehabilitacyjnych i socjalnych w miejscu zamieszkania. Takie usługi organizują Ośrodki Pomocy Społecznej, Agencje Pielęgniarskie i Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej.

Usługi te jednak mogą być świadczone w ograniczonym zakresie i nie rozwiązują tak często występującego u ludzi starszych problemu osamotnienia.

Starzenie się społeczeństw jest zjawiskiem demograficznym i społecznym. Według ONZ co 10-ty mieszkaniec naszego globu ma obecnie 60 lat i więcej. Do 2050 roku taki wiek osiągnie co 5 człowiek, a do 2150 roku – co trzeci. Również sama populacja seniorów ulega procesowi starzenia się. Starość to faza życia, w której ulegają zmianie postawy osób starszych, zmienia się ich indywidualna sytuacja życiowa oraz ich pragnienia i potrzeby. Społeczna izolacja, brak aktywności, akceptacji ze strony najbliższych – są przez wielu z nich dotkliwie odczuwane.

Osoby starsze wymagają często opieki całodobowej, co w kontekście wydłużającego się okresu oczekiwania na miejsce w domach pomocy społecznej stworzyło konieczność utworzenia w 2001r. ponagminnego DPS zapewniającego taką pomoc i opiekę.

Tabela Nr 10.**Liczba mieszkańców i osób objętych pomocą Domu Pomocy Społecznej w latach 2001 – 2004**

Rok	Ilość mieszkańców przebywających w danym roku	Nowo – przyjętych	Średnia mieszkańców w roku
2001	18	18	18
2002	70	52	70
2003	70	16	70
2004	70	7	70

Źródło: Opracowanie własne PCPR

W latach 2001-2004 w Domu Pomocy Społecznej zamieszkały 102 osoby. Były to osoby wymagające opieki ze względu na wiek i choroby wieku starczego.

Tabela Nr 11.**Liczba ludności w gminie korzystająca z usług opiekuńczych.**

Świadczone usługi	Mieszkańcy gminy korzystający z usług opiekuńczych			
	2000 rok	2001 rok	2002 rok	2003 rok
Usługi opiekuńcze	131	146	144	145
Usługi opiekuńcze specjalistyczne	26	24	7	11
Usługi rehabilitacyjne	26	x	x	x
Usługi terapeutyczne	x	x	x	x
Razem	157	170	151	156

(OPS w: Gozdowo, GOPS-Sierpc, Szczutowo, Rościszewo, UM-Sierpc, Mochowo) Nie udało się uzyskać informacji dotyczących świadczonych usług na terenie pozostałych gmin powiatu.

W koncepcji usługi, rozumianej jako pomoc w sytuacji kryzysu, praca socjalna jest jedynym gwarantem uzyskania przez odbierającego ową pomoc samodzielności. Praca socjalna powinna być świadczona w oparciu o dostarczenie usług socjalnych i zdrowotnych oraz bezpośrednią pracę aktywizującą z klientem lub środowiskiem wynikającą z autentycznego uznania podmiotowości osoby poszukującej wsparcia i pomocy. Każda grupa dyspanseryjna powinna mieć zapewniony ściśle określony pakiet usług oferowanych jej przez samorząd, obejmujący wsparcie finansowe, usługi opiekuńcze, działania aktywizujące, pracę socjalną oraz wdrożenie danej aktywności jako elementu systemu pomocy społecznej. Oprócz działań związanych z usamodzielnieniem się klientów innym celem pomocy społecznej jest minimalizowanie skutków dysfunkcji społecznej. Klasykami usługami w powiecie sierpeckim służącymi realizacji tego celu są np.: usługi opiekuńcze czy rzadziej transport niepełnosprawnych. Celem tych działań w przypadku osób samotnych i sędziwych jest zastąpienie rodziny, w przypadku zaś osób niepełnosprawnych zapewnienie im możliwości dostępu do instytucji, ludzi o dóbr.

Usługi oceniane są pod względem jakości mierzonej liczbą zadowolonych z usług klientów oraz efektywności finansowej.

Tabela Nr 12.

Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS wg przyczyny przyznania pomocy
Liczba rodzin objęta pomocą w 2001r.

Powód trudnej sytuacji życiowej	2000	2001	2002	2003
Sieroctwo	2		1	
Ubóstwo	247,9	1704	1868	1502
Bezdomność	4	2	62	4
Potrzeba ochrony macierzyństwa	408	418	908	283
Bezrobocie	1391	1327	929	1325
Niepełnosprawność	487	540	604	589
Długotrwała choroba	286	406	640	276
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	1110	904	845	823
Alkoholizm, narkomania	104	138	94	167
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	26	13	7	13

Źródło: GOPS-Sierpc, Gozdowo, Szczutowo, Rościszewo, UM-Sierpc, Mochowo, Zawidz.

Tabela Nr 12 obrazuje, że w rodzinach klientów OPS najczęściej występują takie problemy jak: bezrobocie, niepełnosprawność oraz długotrwała choroba.

Istotnym warunkiem funkcjonowania systemu pomocy społecznej jest uznanie, że usługi mają charakter celowy i skierowane są do określonej grupy dyspanseryjnej. Dla potrzeb sprawozdawczości oraz opracowania niniejszej strategii klienci zostali przypisani do jednej tylko grupy. Zdajemy sobie sprawę, że część z nich może być zakwalifikowana do wielu grup naraz. Jednak dla powodzenia działań zmierzających do poprawy ich sytuacji życiowej należało określić podstawową przyczynę ich obecnego położenia, i poprzez likwidację związanych zmianę problemów prowadzić do ich usamodzielnienia.

Wydawać by się mogło, że pomoc społeczna powinna skupiać się na doraźnych działaniach, które dają szansę możliwie szybkiemu usamodzielnieniu się osób i rodzin, które znalazły się w ciężkiej sytuacji materialnej, spowodowanej jedną z wymienionych w ustawie o pomocy społecznej dysfunkcji społecznej. Z przeprowadzonych z pracownikami socjalnymi rozmów wynika, że około 75% spośród obsługiwanych przez nich klientów to stabilna grupa, nie zmieniająca się od wielu lat.

Wychodzą z założenia, że pomoc społeczna ma charakter celowy, również działania przez nią podejmowane powinny służyć zaspokajaniu konkretnych potrzeb, zwianych z przewyciężeniem lub zminimalizowaniem skutków dysfunkcji społecznych. Zaspokojenie wszystkich potrzeb klienta pomocy społecznej może jednak wprowadzić ich w stan wyuczony bezradności, bezdomności czy alkoholizmu. Wielu doświadczonych pracowników socjalnych twierdzi, że skuteczność pomocy finansowej zależy od tego, jak dobrze jej wielkość, częstotliwość i czas trwania koresponduje z rzeczywistymi potrzebami. Długi okres przyznawania pomocy powoduje osłabienie motywacji podopiecznego do aktywnego samodzielnego działania, umacnia bierność i powoduje uzależnienie od stałego dopływu świadczeń.

1.4. Narkomania i alkoholizm.

Kolejnym problemem wskazanym przez przedstawicieli instytucji i organizacji występujących wśród dzieci i młodzieży jest problem narkomanii. Z uzyskanych informacji z Poradni Uzależnień Sierpcu wynika, że w ostatnich pięciu latach znacznie obniżył się wiek inicjacji osób sięgających po narkotyki.

Na rynku dostępny jest o wiele większy wybór narkotyków, większość z nich to narkotyki twarde.

O ile w latach poprzednich narkotyki (polska heroina) wytwarzali i rozprowadzali sami narkomani, to w chwili obecnej jest to dobrze zorganizowany rynek dealerów i handlarzy.

W latach poprzednich osoby uzależnione zaopatrywały się głównie poza terenem powiatu.

Obserwuje się znaczny wzrost świadomości i wiedzy na temat narkotyków wśród rodziców, dzieci i młodzieży, coraz częściej korzystają oni z pomocy i poradnictwa w tym zakresie.

Zdaniem nauczycieli dzieci i młodzież sięgające po narkotyki wywodzą się najczęściej z rodzin zagrożonych patologią. W chwili obecnej jest to problem występujący również w tzw. środowiskach zdrowych społecznie, w których nie obserwuje się alkoholizmu, przemocy itp. Częstym problemem tych rodzin jest jednak brak czasu dla dzieci, zapracowanie rodziców, ich nieobecność w domu, a co za tym idzie brak więzi z własnym dzieckiem.

2. ZASOBY POWIATU I ICH ROLA W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW Z ZAKRESU ZADAŃ POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc społeczna jest elementem polityki społecznej powiatu. Głównym realizatorem i koordynatorem polityki społecznej z zakresu pomocy społecznej jest PCPR.

Na potencjał pomocy społecznej składają się:

- Dom Pomocy Społecznej z 70 miejscami o charakterze stacjonarnym, zapewniający mieszkańcom całodobową opiekę. Jest placówką stałego pobytu przeznaczoną dla osób starych. Domu Pomocy Społecznej w Szczutowie spełnia standardy określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 września 2000 roku w sprawie domów pomocy społecznej.
- W ramach systemu pomocy społecznej są w trakcie organizacji - dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych tzw. „grupy usamodzielnień” - mieszkania chronione,
- Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są także przez organizacje pozarządowe i Kościoły.
- W systemie pomocy społecznej funkcjonuje orzekanie o niepełnosprawności (Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sierpcu) oraz realizacja zadań Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
- Ponadto wspierane są programy socjalne organizacji pozarządowych.

3. KIERUNKI ROZWOJU POMOCY SPOŁECZNEJ I GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU

3. 1. Pomoc osobom bezrobotnym.

Od 2000 roku samorządy przejęły zadania związane z problematyką bezrobocia. Zadaniem gminy jest niedopuszczenie do zwiększenia się bezrobocia oraz zmiana profilu kształcenia młodzieży (zwłaszcza kształcenia zawodowego).

1. Cele:

- a) zmniejszenie bezrobocia oraz jego skutków poprzez:
 - stwarzanie warunków do powstawania nowych miejsc pracy,
 - dostosowanie profilu kształcenia zawodowego do wymogów lokalnego rynku pracy,

- pomoc osobom bezrobotnym i zagrożonym bezrobociem,
- 2. Kierunki realizacji celów:
 - a) koordynacja działań i wymiana informacji instytucji i organizacji zajmujących się problematyką rynku pracy takich jak Powiatowy Urząd Pracy, Urząd Miasta w Sierpcu i Urzędy Gmin, Stowarzyszenia i przedstawiciele pracodawców,
 - b) dostosowywanie szkoleń dla bezrobotnych,
 - c) monitorowanie rynku pracy,
 - d) szeroko prowadzona polityka informacyjna na temat istniejących form pomocy osobom bezrobotnym i zagrożonym bezrobociem.
- 3. Sposób realizacji celów:
 - a) prowadzenie pośrednictwa pracy,
 - b) bieżąca analiza sytuacji na rynku pracy,
 - c) stała współpraca z mediami, przekazywanie informacji do osób zagrożonych bezrobociem, bezrobotnych, uczniów i pracodawców,
 - d) pomoc prawna,
 - e) tworzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych długotrwałym bezrobociem,
 - f) pomoc finansowa.

3. 2. Pomoc rodzinom.

- 1. Cele:
 - a) umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia oraz zapobieganie powstawaniu takich sytuacji.
- 2. Kierunki realizacji celów:
 - a) uruchamianie i stymulacja własnych zasobów i możliwości rodzin,
 - b) ewaluacja systemu opieki nad dzieckiem,
 - c) zmniejszenie skutków niedostatku wynikającego z sytuacji rodzinnej, bezrobocia itd.
- 3. Sposób realizacji celów:
 - a) informowanie społeczności lokalnej o zasadach funkcjonowania systemu pomocy społecznej,
 - b) praca socjalna – planowe i długotrwałe działania na rzecz wzmocnienia bądź odzyskania zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie,
 - c) pozyskiwanie społeczności lokalnych dla działań samopomocowych oraz pozyskiwanie środków z funduszy pomocowych,
 - d) rozwój systemu poradnictwa specjalistycznego w ramach PCPR i Ośrodków Pomocy Społecznej i przy współpracy z jednostkami specjalistycznymi,
 - e) zapewnienie całodobowej interwencji kryzysowej,
 - f) zapewnienie warunków bezpiecznego pobytu ofiarom przemocy i osobom bezdomnym,
 - g) Organizacja systemu opieki nad dzieckiem:
 - rozwój rodzinnych form opieki zastępczej,
 - budowanie sieci ośrodków wsparcia dla dzieci i młodzieży,
 - program Mieszkań Chronionych dla usamodzielniających się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych,
 - h) umożliwianie rodzinom z problemem bezrobocia uzyskania źródeł dochodu poprzez rozwijania aktywizujących form pomocy,

- i) pomoc finansowa,
- j) prowadzenie analiz na temat przyczyn i rozmiarów niekorzystnych zjawisk społecznych rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej oraz badanie skuteczności podejmowanych działań socjalnych.

3. 3. Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym.

1. Cel:

- a) zapewnienie warunków do zaspokojenia potrzeb bytowych, zdrowotnych i społecznych dla osób starszych i niepełnosprawnych nie mogących zaspokoić ich we własnym zakresie.

Cele szczegółowe :

- 1. wspieranie samodzielności i partycypacji społecznej ludzi starszych,
- 2. wspieranie ludzi starszych potrzebujących pomocy i pielęgnacji w aspekcie ich samodzielności,
- 3. wyrównanie warunków życia
- 4. tworzenie systemu oparcia społecznego.

2. Kierunki realizacji celów:

- a) integracja ze środowiskiem osób starszych i niepełnosprawnych,
- b) aktywizowanie rodzin i środowiska lokalnego do działania na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych,
- c) wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych,
- d) rozwój infrastruktury pomocy społecznej niezbędnej w zaspokajaniu potrzeb opiekuńczych i bytowych osób starszych i niepełnosprawnych.

3. Sposób realizacji celów:

- a) informowanie społeczności lokalnej o zasadach funkcjonowania systemu pomocy społecznej,
- b) praca socjalna – planowe i długotrwałe działania na rzecz wzmocnienia bądź odzyskania zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie,
- c) rehabilitacja społeczna osób starszych i niepełnosprawnych;
 - turnusy rehabilitacyjne,
 - warsztaty terapii zajęciowej,
 - ośrodki wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych,
 - utworzenie środowiskowego domu samopomocy dla osób upośledzonych umysłowo oraz z zaburzeniami psychicznymi,
- d) organizowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- e) likwidacja barier architektonicznych i w komunikowaniu się,
- f) usługi opiekuńcze realizowane w domach podopiecznych (gospodarcze, pielęgnacyjne specjalistyczne i rehabilitacyjne),
- g) pomoc finansowa,
- h) rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych:
 - poradnictwo zawodowe,
 - tworzenie i przystosowanie nowych miejsc pracy,
 - szkolenie i przekwalifikowanie zawodowe.

3. 4. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych.

Główne kierunki działań dotyczą:

- 1. Prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

2. Zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
3. Udzielenia rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psycho – społecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
4. Wspomagania działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązaniu problemów alkoholowych.
5. Sposobu dystrybucji alkoholu, w tym:
 - a) ustalenie szczegółowych zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych,
 - b) ograniczenie usytuowania punktów sprzedaży alkoholu w obszarach placówek obsługujących dzieci i młodzież,
 - c) wprowadzenie skutecznej kontroli przestrzegania zapisów ustawy przez podmioty sprzedające napoje a w szczególności w zakresie przestrzegania zakazu sprzedawania alkoholu nietrzeźwym i nieletnim.

3. 5. Zapobieganie narkomanii.

Proponowane kierunki działań:

1. Realizacja zadań poprzez:
 - a) organizowanie konsultacji i poradnictwa dla osób eksperymentujących z różnego rodzaju środkami odurzającymi, anabolikami oraz uzależnionych i ich rodzin,
 - b) grup wsparcia dla rodziców,
 - c) zajęcia profilaktyczne i wykłady edukacyjne skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców, dotyczące:
 - mitów i stereotypów związanych z narkotykami;
 - zagrożeń związanych z eksperymentowaniem i zażywaniem narkotyków w zakresie zachowań ryzykownych;
 - symptomów uzależnienia i zagrożenia uzależnieniem;
 - psychologicznych mechanizmów uzależnienia,
 - d) kontakty z ośrodkami udzielającymi pomocy osobom uzależnionym,
 - e) nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem osób uzależnionych:
 - prowadzenie pracy ulicznej w tym środowisku;
 - organizacja pomocy socjalnej dla osób uzależnionych,
 - f) całodobowy telefon zaufania dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz wszystkich osób o wysokim poziomie zachowań ryzykownych.
2. Organizowanie obozów terapeutycznych, klubów środowiskowych, zajęć pozalekcyjnych, atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu - nie tylko dla rodzin dysfunkcyjnych, ale dla ogółu młodzieży.
3. Przeprowadzenie badań na poziomie szkół gimnazjalnych i średnich w celu całościowego zdiagnozowania problemu narkomanii w powiecie.

3. 6. Zapobieganie przestępczości dzieci i młodzieży.

W konsekwencji reformy administracyjnej państwa, samorzady przyjęły dodatkowe zadania z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego. W celu lepszej koordynacji i zwiększenia skuteczności działań zapewniających bezpieczeństwo i porządek publiczny, konieczny jest powiązany system instytucji pomocy społecznej, policji i sądu.

W ocenie sędziów orzekających w sprawach z ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich największym problemem do rozwiązania jest zminimalizowanie szerzącej się wśród młodzieży przemocy i agresji wobec rówieśników. Zjawisko to

przybiera różne formy, poczynając od pobić, dokonań uszkodzeń ciała, kończąc na wymuszeniach rozbójniczych, rozbojach.

Wpływ na skalę zmniejszenia tego problemu może mieć:

- realizacja w szkołach programów rozwiązywania konfliktów między ludźmi.
- wprowadzenie tzw. mediacji szkolnych, tj. procesu pojednania sprawcy czynu zabronionego przez prawo z jego ofiarą,

W odczuciu społecznym sporym zagrożeniem bezpieczeństwa mieszkańców jest coraz większe opóźnienie w realizacji postanowień sądowych orzekających izolację zdemoralizowanych nieletnich poprzez umieszczenie ich w placówkach resocjalizacyjnych.

Obecnie, co najmniej kilku nieletnich wymaga natychmiastowego umieszczenia w placówce. Powodem jest brak miejsc w odpowiednich ośrodkach i pierwszeństwo dla nieletnich z rejonu tych placówek. Taki stan rzeczy poddaje w wątpliwość skuteczność działań odpowiednich służb i wymaga systemowego rozwiązania w skali naszego powiatu a być może także regionu.

W związku z powyższym niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do utworzenia na terenie powiatu:

- 1) zajęć socjoterapeutycznych ze szczególnym uwzględnieniem tych nieletnich, którzy oczekują na umieszczenie w placówkach,
- 2) zastępczych rodzin wielodzietnych (specjalistycznych terapeutycznych itp.).

Koniecznym staje się wznowienie pracy Kuratorskiego Ośrodka Pracy z Młodzieżą przy Sądzie Rejonowym w Sierpcu.

4. UWAGI KOŃCOWE

Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2005-2012 realizowana będzie przez programy lokalne.

Przy opracowywaniu i realizacji programów lokalnych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie współpracować będzie z instytucjami społecznymi i organizacjami działającymi w danej dziedzinie objętej programem.

Pomyślana realizacja strategii będzie zależeć od odpowiedniej koordynacji działań, spójności w podejmowaniu decyzji (uwzględniających elementy i instrumenty pomocy społecznej), skutecznej współpracy i zaangażowania wszystkich instytucji biorących udział w jego realizacji.

Jednakże należy mieć na uwadze, iż pomoc społeczna to funkcjonalna organizacja nastawiona na generalizację potrzeb klienta, która realizowana jest przez integrację pracy socjalnej (tj. spojrzenie kompleksowe na problemy osób i ich rodzin).

Warunkiem właściwej pomocy jest:

- utworzenie systemu ułatwień w celu realizacji dążeń i aspiracji klienta oraz osiąganie satysfakcji podopiecznego jak i pracownika socjalnego i całej organizacji,
- zorganizowanie działań instytucji powołanych do świadczenia pomocy społecznej w system działań powiązanych,
- współpraca z instytucjami wspierającymi rodzinę,
- podniesienie kwalifikacji kadry pomocy społecznej.